

Otte piger

The Group (Gruppen), USA 1966. Prod.: Sidney Buchman/Famous Artists, Famartists Production. Instr.: Sidney Lumet. Manus.: Sidney Buchman efter Mary McCarthys roman af samme navn. Foto: Boris Kaufman (CinemaScope, Eastman-color). Musik: Charles Gross. Klip: Ralph Rosenbloom. Dekor.: Gene Callahan. Kostumer: Anna Hill Johnstone. Frisurer: Frederic Jones. Make-up: Irving Buchman. Medv.: Candice Bergen (Elinor Eastlake), Joan Hackett (Dorothy Renfrew), Elizabeth Hartmann (Priss Hartshorn), Shirley Knight (Polly Andrews), Joanna Pettet (Kay Strong), Mary-Robin Redd (Pokey Prothero), Jessica Walter (Libby MacAusland), Kathleen Widdoes (Helena Davison), James Broderick (Dr. Ridgeley), James Congdon (Sloan Crockett), Larry Hagman (Harald Peterson), Hal Holbrook (Gus Leroy), Richard Mulligan (Dick Brown), Robert Emhardt (Mr. Andrews), Carrie Nye (Nordine). Dansk distrib.: United Artists. Dansk prem.: 23. januar 1967 i Bellevue Teatret. Længde: 4180 m - 145 min.

Efter den udvendige og maniererede „Pantelåneren“ overraskes man glædeligt ved mødet med *Sidney Lumets* „Gruppen“, et på manuskriptstadiet næsten uoverskueligt og yderst ambitiøst forsøg på at omsætte *Mary McCarthys* magtfulde roman til et handlings- og dialogskelet. *Sidney Buchman* har disponeret intelligent i en skitse af historien om de otte pigers udvikling og vilkår gennem syv år (1933-40) med en forenkling af romanens personkarakteriserende dialog, der giver Lumet rig mulighed for at bygge videre med en detaljerig billedside. Han når ikke frem til romanens bredde og ro, men til gengæld gør detaljerigdommen, at tilskueren tvinges til en umagelig position på biografstolens forreste kant, konstant engageret og hunderød for at gå glip af blot det mindste.

Der stilles store krav til tilskueren i filmens første del, hvor Lumets forsøg på at blande stemningskabende dialog med Helenas tekste- nyhedsbulletin er et teknisk dygtigt gennemført eksperiment, der kun har den fejl, at det forvirrer tilskueren. Selv ikke kendskab til bogen kan bøde på fejlen. Men de mellemliggende afsnit er velkomponerede, vitale og farverige. Der vil altid være problemer med filmatiseringer. Har man læst bogen, vil man måske finde, at Libby er blevet for hård, fordi der ikke i filmen er redegjort for hendes reklame-romantiske dobbeltmoral, Pokey bliver

lidt af en tåget baggrundsfigur etc., men intet er lettere end en kold afvisning af en filmatisering med henvisninger til dens udeladelser. Lumet har udeladt meget, men jeg foretrækker at fremhæve hans udnyttelse af billedets miljø- og personkarakteriserende egenskaber. Han får fortalt meget om hver enkelt af filmens personer, ikke blot om de otte piger, men også om flertallet af birollerne. Eksempelvis er to ganske korte scener med sygeplejersker på et hospital tilstrækkelige til, at man synes at kende disse kvinder, får sympati for dem, kender deres arbejde, deres sindelag - ja, for den enes vedkommende også den politiske overbevisning. Det sker i en rolig klipning, der kontrasteres med Priss' krisetilstand og de nyfødtes gråd. Kameraet holdes tæt på sygeplejerskerne, professionalismen understreges i deres handling, den menneskelige holdning i replikkerne, i kameraets fortrolige og nære positioner.

„Gruppen“ har én gennemarbejdet, gennemskildret hovedperson: tiden. Den er fremhævet i hver eneste scene, den dominerer hver eneste detalje i billederne uden at tage livet af personer og situationer. Den gør den nødvendige ofte fragmentariske skildring af disse personer og situationer acceptabel, man er villig til at forklare meget med henvisninger til tiden og miljøet. Tiden er *Roosevelt*, *new deal*, *National Recovery Administration*, nazismen i Europa, de uafklarede, uorganiserede kvindemoder og de lige så uafklarede, men nok så alvorlige, problemer omkring den akademisk uddannede kvindes muligheder i et samfund og en tid, der kun levede de stærkeste en chance. Med næsten for skarp ironi lader Lumet filmen indlede og afslutte med Helenas selvbevidste, optimistiske tale ved afslutningsfesten på Vassar College, men da han filmen igennem synes at have lagt størst vægt på skildringen af Kays udvikling og tragedie, er denne afslutning måske et forsøg på at understrege et indtryk af gruppens samlede tragedie eller delvise fallit.

Man kan kun beundre Lumets instruktion af gruppen; allerede „12 vrede mænd“ viste hans evne til arbejdet med et større ensemble. Han får presset anselige mængder replikker ind i korte, karakteriserende afsnit i filmens første halvdel, en del gives delvis off-screen, (dubbing'en svigter hist og her), og man får samtidig indtryk af den første tids hektiske

trang til oplevelser og forvirrede kammerateri. Kameraarbejdet i persongrupperingerne er ofte forbløffende, især omkring Kays bryllup, og han aftvinger sine medvirkende en mængde forkortende og alligevel meget sigende stumspil, som Pokeys lille sideblik på trappen ved hendes bryllup, eller Pollys mindre entydige brug af øjnene i sekvensen fra hospitalskantininen. I gruppesamtalerne er disse stumspil ofte dominerende som erstatning for eftersætninger, svar eller kommentarer. Spillet er lydefrit og oftest fremragende (fremhæves skal

Joan Hackett som Dottie og *Shirley Knight* som Polly – sidstnævntes samspil med *James Broderick* som lægen er virtuost og overbevisende varmt), og kostumer og make-up er beundringsværdigt inspirerede.

„Gruppen“ er en seværdig film. Den er velkomponeret og lider derfor under, at den vises med pause. Dens udvikling fra begyndelsens hektiske ungpige-stemning til slutningens tvungne reservation og resignation er musikalsk og følsom, og den bør ikke brydes af en kunstig pause.

Poul Malmkjær.

